

KANTTEKENING

Een paar opmerkingen over de titel. Diverse mogelijkheden dienden zich aan. Een tijdlang speelde ik met *De richting van de tijd*. Daarna vond ik *Millennium* een uiterst rake titel (een wijdverbreide overtuiging: *alles* heet tegenwoordig *Millennium*). Ik heb zelfs, 's avonds laat, met *De dood van de liefde* geflirt. Op het laatst was de meest serieuze kanshebber *Het slachtoffer*, dat zowel onheilspellend als bijzonder pakkend leek. En ik aarzelde en schipperde met titels als *London Fields*, of *Het slachtoffer: Eindversie...*

Maar zoals u ziet ben ik ironisch trouw gebleven aan mijn verteller, die me er ongetwijfeld graag aan zou hebben herinnerd dat er twee soorten titels zijn – twee graden, twee ordes. Een titel van de eerste soort kiest een naam voor iets wat er al is. Een titel van de tweede soort is voortdurend aanwezig: hij leeft en ademt, of probeert dat, op elke bladzij. Mijn suggesties (en ze hebben me slaap gekost) behoren alle tot de eerste soort. *London Fields* is een titel van de tweede soort. Laten we het dus maar *London Fields* noemen. Dit boek heet *London Fields. London Fields...*

M.A.
Londen

Dit is een waar verhaal, maar ik kan niet geloven dat het werkelijk gebeurt.

Het is nog een moordgeschiedenis ook. Ik kan mijn geluk niet op.

En een liefdesverhaal (denk ik), over alle vreemde dingen, zo laat in de eeuw, zo laat op de vervloekte dag.

Dit is het verhaal van een moord. Hij is nog niet gepleegd. Maar hij wordt gepleegd. (Dat is hem geraden.) Ik ken de moordenaar, ik ken het slachtoffer. Ik ken de tijd, ik ken de plaats. Ik ken het motief (*haar* motief) en ik ken het middel. Ik weet wie de tegenspeler zal zijn, de sukkel, de arme schlemiel, die ook totaal wordt afgemaakt. En ik kan ze niet tegenhouden, denk ik, ook al zou ik het willen. De vrouw zal sterven. Dat heeft ze altijd gewild. Je kunt de mensen niet tegenhouden als ze eenmaal *beginnen*. Je kunt de mensen niet tegenhouden als ze eenmaal *beginnen te scheppen*.

Wat een geschenk. Deze bladzij is kortstondig bevlekt met mijn tranen van dankbaarheid. Hoe vaak treft een romanschrijver het dat iets werkelijk gebeurt (iets wat samenhangend en dramatisch is en redelijk goed in de markt ligt), en dat hij het alleen nog maar hoeft op te schrijven?

Ik moet kalm blijven. Ook nu moet ik me aan de inlevertermijn houden, vergeet dat niet. O, die geladen spanning. Iemand streelt mijn hart met gevoelige vingers. De dood houdt de mensen bezig.

Drie dagen geleden (ja toch?) ben ik van New York naar hier gevlogen, een nachtvlucht. Ik had het vliegtuig praktisch voor mij alleen. Ik ging languit liggen en riep voortdurend op zielige toon de stewardessen, om me codeïne en koud water te brengen. Maar de nachtvlucht deed wat een nachtvlucht doet. Lieve help. Jezus, ik lijk de Hond van de Baskervilles wel... Om halftwee 's nachts mijn tijd werd ik wakker geschud voor een klef broodje. Ik ging bij een raam zitten en keek door de lichte nevels naar de velden die hun regimenten formeerden, in vol paradetenuë, de trieste graafschappen, als een leger ter grootte van Engeland. Daarna de stad zelf, Londen, strak en precies als een spinneweb. Ik had het vliegtuig voor mij alleen omdat geen zinnig mens naar Europa wil, nu niet, voorlopig niet; iedereen wil de andere kant op, zoals Heathrow bevestigde.

Londen rook naar slaap. Somnopolis. Het rook ernaar, en naar slapeloze zorg en onrust, en verijdelde ontsnapping. Want wij zijn allen dichters of baby's in het holst van de nacht, worstelend met het bestaan. Er waren, behalve ikzelf, haast geen arriverende reizigers. Alle drukte op de luchthaven hield verband met vertrekkende vliegtuigen. Terwijl ik in een overvolle gang naar de ingeblikte instructies stond te luisteren, keek ik door de gelaagde hoon van de vroege ochtendregen omlaag naar de parkeerterreinen en startbanen: al die haaien met hun rechtopstaande vinnen, voshaaïen, reuzenhaaien, grote witte haaien – moordenaars. Moordenaars, stuk voor stuk.

Wat het appartement aangaat – dat overtreft mijn stoutste verwachtingen. Dat meen ik. Als ik binnenkom, kan ik mijn geluk niet op. Ik ben sprakeloos. En dat alles voor een kleine advertentie in de *New York Review of Books*? Ik trek duidelijk aan het langste eind. Ja, ik heb Mark Asprey mooi te pakken. Ik loop door de kamers en denk beschaamd aan mijn gammele krot in een stinkende achterbuurt van New York. Hij is tenslotte een collega-schrijver, en ik zou gelukkiger zijn geweest, zo al niet met exacte gelijkwaardigheid, dan toch met een globale gelijkenis. Natuurlijk heb zelfs ik het gevoel dat de inrichting van een bedroevend slechte smaak getuigt. Wat schrijft Mark Asprey eigenlijk? Musicals? Hij schrijft aardige briefjes. 'Beste Sam, Welkom!' zo begint zijn kattedelletje.

Niets in de flat neemt er genoegen mee alleen maar handig of praktisch te zijn. De toiletborstel is een besnorde scepter. De keukenkranen kronkelen van de gargouilles. Hier woont duidelijk iemand die zijn ochtendkoffie verwarmt op de toortsen van Tsjerkessische danseresjes. De heer Asprey is vrijgezel: geen twijfel mogelijk. Er hangen bijvoorbeeld een heleboel gesigeneerde foto's aan de muren – modellen, actrices. In dat opzicht lijkt zijn slaapkamer op een pizzatent genaamd Twee Jongens uit Italië. Maar deze jongen komt uit Londen; en het is niet zijn pasta die ze aanprijzen. Het moeizame opschrift, de handtekening met lus: zelfverwonding van de tere, de legendarische hals.

En ik mag ook nog zijn auto gebruiken, zijn vervoermiddel, dat me buiten gehoorzaam staat op te wachten. In zijn briefje verontschuldigt Mark Asprey zich voor de auto en deelt hij me mee dat hij een betere heeft, een veel betere, gestationeerd bij zijn buitenhuisje, of buitenhuis, of buitenplaats. Gisteren wankelde ik naar buiten om hem te bekijken. De auto, van het nieuwste model, streeft een toestand van steengrijze onzichtbaarheid na. Zelfs mijn onderzoekende blik vond hij ongepast en pijnlijk. Tot de accessoires behoren bedrieglijk echt lijkende nepdeuken, een afneembaar toupet van roest op de motorkap en zelfklevende

sleutelkrassen overal op de lak. Een Engelse strategie: afgunstpreventie. Alles is veranderd, alles is hetzelfde gebleven, de laatste tien jaar. De pubsfeer van Londen, die is beslist intenser geworden: de rook en het zand en het stof van de bouwvakkers, de toiletstank, de straten als een gruwelijk tapijt. Er zullen ongetwijfeld verrassingen zijn als ik wat rond ga kijken, maar ik heb altijd het idee gehad dat ik wist waar het met Engeland naar toe ging. Amerika was het land dat je in de gaten moest houden...

Ik stapte in en reed een rondje. Ik zeg *rondje* om een gedeeltelijke verklaring te geven voor de tien minuten durende draaiërigheid die me beving toen ik terugkwam in de flat. Ik was onder de indruk van de hevigheid van het gevoel. Duizeligheid en een nieuwe walging, een morele walging, afkomstig uit de ingewanden, waar alle moraal vandaan komt (alsof je wakker wordt na een schandelijke droom en vol ontzetting naar het bloed aan je handen zoekt). Op de stoel naast die van de bestuurder ligt, onder een elegant witzijden sjaaltje, een zware krik. Mark Asprey is zeker bang voor iets. Hij is zeker bang voor de armen van Londen.

Drie dagen hier en ik ben klaar – ik ben klaar om te gaan schrijven. Hoor mijn knokkels eens kraken. Het echte leven komt zo snel voorbij dat ik het niet langer kan uitstellen. Het is niet te geloven. Twee decennia van minutieuze hersenpijniging, twee decennia van niet-beginnen, en plotseling ben ik klaar. Ach, dit jaar was altijd al voorbestemd om het jaar van het vreemde gedrag te worden. Ik kan met gepaste bescheidenheid en voorzichtigheid zeggen dat ik de ingrediënten van een bijzonder pakkend misdaadverhaal onder handbereik heb. Ook nog origineel, op zijn eigen manier. De vraag is nu eens niet: Wie heeft het gedaan, maar: Waarom gaat-ie het doen? Ik voel me slap en opgetogen. Ik voel me ziekelijk en fris. Ik denk dat ik niet zozeer een romanschrijver ben als wel een uiterst precieze monnik die verslag doet van het echte leven. Technisch gesproken ben ik vermoedelijk ook medeplichtig-door-aansporing, maar dat kan me nu even geen moer schelen. Ik werd vandaag wakker en dacht: Als Londen een spinneweb is, wat is dan mijn rol? Misschien ben ik de vlieg. Ik ben de vlieg.

Opschieten. Ik ben er altijd van uitgegaan dat ik met het slachtoffer zou beginnen, met haar, met Nicola Six. Maar nee, dan zou er iets niet kloppen. Laten we beginnen met de schurk. Ja. Met Keith. Laten we beginnen met *de moordenaar*.

I DE MOORDENAAR

Keith Talent was een schurk. Keith Talent was een gemene schurk. Je zou zelfs kunnen zeggen dat hij de gemeenste schurk was. Maar niet de allergemeenste, niet de gemeenste aller tijden. Er wáren gemenere schurken. Waar? Daar in het hete licht van de VoordeelMarkt bijvoorbeeld, met autosleutels, beige sporthemd, en een draagkartonnetje Peculiar Brew, de schermutseling voor de deur, de smerige bedreiging en de elleboog in de zwarte nek van de jammerende dame, dan de roestige auto met de wachtende blondine, en wegwezen, naar het volgende karwei, wat dan ook, wáár ook maar behoefte aan was. De monden van deze gemeenste schurken – de ogen. Binnen die ogen een piepklein glimlachloos universum. Nee. Zó gemeen was Keith niet. Hij had ook zijn goede kanten. Hij haatte mensen niet om stereotiepe redenen. Hij had tenminste een *multiraciale* kijk op de dingen – op het roekeloze, hulpeloze af. Intieme ontmoetingen met vreemdgekleurde vrouwen hadden hem wat vriendelijker gemaakt. Zijn goede kanten hadden allemaal een naam. Dank zij de Fetnabs en Fatima's die hij had gekend, de Nketchi's en Iqbala's, de Michiko's en Boguslawa's, de Ramsarwatee's en Rajashwari's, was Keith, in dit opzicht, een man van de wereld. Zij waren de openingen in zijn gitzwarte pantser: God zegene hen allen.

Hoewel hij ingenomen was met bijna al zijn andere karaktertrekken, haatte Keith zijn gunstige eigenschappen. In zijn ogen vormden die zijn voornaamste gebrek – zijn enige, tragische tekortkoming. Toen het moment daar was, in het kantoortje bij de laadplaats van de fabriek aan een zijweg van de M4 bij Bristol, toen hij daar stond, met zijn dikke kop in de prikkende nylonkous gepropt, en de zelfverzekerde vrouw haar trillende hoofd tegen hem schudde, en Chick Purchase en Dean Pleat allebei *Doe het dan*. *Doe het dan* schreeuwden (hij zag hun wriemelende kousemonden nóg voor zich), toen was Keith zich totaal niet bewust geweest van zijn mogelijkheden. Hij was niet in staat gebleken de Aziatische vrouw op de knieën te knuppelen, en door te gaan met knuppelen tot de man in het uniform de brandkast zou openen. Waarom had hij gefaald? Waarom, Keith, waarom? Eigenlijk had hij zich helemaal niet lekker gevoeld: een halve nacht op een of ander weggetje, in een auto gevuld met de koortsige hitte van boerende criminelen; geen ontbijt, geen stoelgang; en toen zag hij, tot overmaat van ramp, overal

om zich heen groen gras, frisse bomen, golvende heuvels. Chick Purchase had de tweede bewaker al invalide geslagen, en even later sprong Dean Pleat terug over de balie en ging hij de vrouw met zijn geweerkolf te lijf, zonder scrupules. Keiths twijfels hadden dus niets veranderd – behalve aan zijn carrièrekansen in de wereld van de gewapende roofoverval. (Het is moeilijk aan de top, en het is ook moeilijk onderaan; sindsdien was Keiths naam geen cent meer waard.) Als hij het had kunnen doen, dan had hij het gedaan, met alle plezier. Hij miste gewoon... hij miste gewoon het talent.

Daarna keerde Keith de gewapende roofoverval voor eens en altijd de rug toe. Hij ging zich bezighouden met gangsterpraktijken. In Londen kwam dat grofweg neer op vechten om drugs; in het deel van West-Londen dat Keith zijn thuis noemde, kwam het neer op vechten om drugs met zwarten – en zwarten kunnen beter vechten dan blanken, onder andere omdat ze het allemáál doen (er zijn geen gewone burgers). De echte gangster vestigt zijn macht door middel van escalatie: het succes gaat naar de mannen die de exponentiële sprong kunnen maken, naar de mannen die iedereen van tijd tot tijd *versteld* doen staan met hun geweld. Pas toen Keith diverse keren in elkaar was geslagen en een voorliefde voor ziekenhuiseten begon te ontwikkelen, kwam hij tot de slotsom dat hij niet voor gangster in de wieg was gelegd. Tijdens een van zijn herstelperioden, toen hij veel tijd doorbracht in de koffieshops aan Golborne Road, raakte hij in de ban van een raadsel. Dat raadsel was het volgende. Hoe kwam het dat je zo vaak een zwarte jongen met een blank meisje zag (altijd een blondine, altijd, vermoedelijk vanwege de maximale contrastwerking), en dat je nooit een blanke jongen met een zwart meisje zag? Werden de blanke jongens die met een zwart meisje uitgingen door de zwarte jongens in elkaar geslagen? Nee, of niet vaak; maar je moest voorzichtig zijn, en zijn ervaring was dat er maar zelden langdurige relaties werden aangeknoopt. Maar hoe kregen ze het dan voor elkaar? Opeens, in een flits, zag hij het. De zwarte jongens sloegen de zwarte *meisjes* in elkaar die met blanke jongens uitgingen! Natuurlijk. Een stuk makkelijker. Hij bedacht hoe slim het was en trok er een les uit, een les die hij, diep in zijn hart, allang kende. Als je geweld wilt gebruiken, beperk je dan tot vrouwen. Beperk je tot de zwakken. Keith zei het gangsterbestaan vaarwel. Hij sloeg een nieuwe bladzij om. Nu hij de geweldscriminaliteit had opgegeven, ging het Keith voor de wind, en langzaam maar zeker klom hij naar de top van zijn nieuwe vak: de niet-gewelddadige misdaad.

Keith werkte als oplichter. Daar staat hij, op de hoek van de straat, met drie of vier collega's, drie of vier medeoplichters; ze lachen en hoesten (ze staan altijd te hoesten) en zwaaien met hun armen om warm

te worden; ze lijken op gruwelijke vogels... Op mooie dagen stond hij vroeg op en verkeerde vele uren in de maatschappij, in de samenleving, met de bedoeling haar op te lichten. Keith lichtte mensen op met zijn limousine-service op luchthavens en stations; hij lichtte mensen op met zijn nepparfums en nep-eau de colognes, in de kraampjes op het trottoir van Oxford Street en Bishopsgate (zijn twee belangrijkste artikelen waren Brutaal en Schandaal); hij lichtte mensen op met niet-pornografische pornografie in de achterkamertjes van winkels met een kortlopend huurcontract; en overal op straat lichtte hij mensen op met de omgekeerde kartonnen doos of melkkrat en de drie kromme speelkaarten: Zoek de Vrouw! Vaak was het hier, en soms ook elders, moeilijk om de grens te trekken tussen het geweldsmisdrijf en zijn niet-gewelddadige kleine broertje. Keith verdiende drie keer zo veel als de premier en bezat nooit een cent, doordat hij elke dag zwaar verloor bij Mecca, de boekmaker aan Portobello Road. Hij won nooit. Soms stemde dat hem tot nadenken, om de andere donderdag, rond lunchtijd, terwijl hij, in nappajas, zijn hoofd gebogen over de paardensportpagina, in de rij stond voor zijn werkloosheidsuitkering; daarna reed hij naar de boekmaker aan Portobello Road. Zo had Keith nog jaren door kunnen gaan. Hij was totaal niet geschikt voor moordenaar, niet in zijn eentje. Hij had zijn slachtoffer nodig. De buitenlanders, de geblokte en geruite Amerikanen, de loerende, brillevende Japanners die stokstijf over de kartonnen doos of het melkkrat gebogen stonden – ze vonden de vrouw nooit. Maar *Keith* wel. Keith vond haar.

Natuurlijk, hij had al een vrouw, de kleine Kath, die hem onlangs een kind had geschonken. Al met al had Keith haar zwangerschap gunstig ontvangen: het was, zei hij graag bij wijze van grap, een hele handige nieuwe manier om zijn vrouw in het ziekenhuis te krijgen. Hij had besloten de baby bij zijn geboorte de naam Keith te geven – Keith junior. Kath dacht daar, opmerkelijk genoeg, anders over. Toch was Keith onwrikbaar en aarzelde hij maar één keer, toen hij kortstondig overwoog de baby Clive te noemen, naar zijn hond, een grote, oude, onvoorspelbare Duitse herder. Hij veranderde nog één keer van gedachten; Keith moest het worden... In het blauw gewikkeld kwam de baby thuis, met moeder. Keith hielp ze persoonlijk uit de ambulance. Terwijl Kath met de afwas begon, zat Keith voor de gestolen kachel en bekeek het nieuwe gezinslid met een afkeurende blik. Er was iets mis met de baby, goed mis. Het probleem met de baby was dat het een meisje was. Keith keek diep in zijn hart en vermande zich. ‘Keithette,’ hoorde Kath hem mompelen, terwijl haar knieën neerdaalden op het koude linoleum. ‘Keithene. Keitha. Keithinia.’

‘Nee, Keith,’ zei ze.

‘Keithnab,’ zei Keith, alsof hij die naam langzaam ontdekte. ‘Nkeithi.’

‘Nee, Keith.’

‘...Waarom is dat kreng zo knalgeel?’

Na een paar dagen, toen Kath de baby voorzichtig met ‘Kim’ aansprak, vloekte Keith zijn vrouw niet langer stijf en kwakte hij haar niet meer met veel overtuiging tegen de muur. ‘Kim’ was tenslotte de naam van een van Keiths helden, een van Keiths goden. En Keith bedroog die week uit alle macht, hij bedroog iedereen, leek het wel, en vooral zijn vrouw. Kim Talent werd het dus – Kim Talent, kleine Kim.

De man had ambitie. Hij droomde ervan het ver te schoppen; hij klooidde niet zomaar wat aan. Keith was niet van plan en had ook geen zin om de rest van zijn leven een oplichter te blijven. Zelfs hij vond dat werk demoraliserend. En met oplichten alleen zou hij nooit de dingen kunnen krijgen die hij wilde, de goederen en diensten die hij wilde, niet zolang een reeks doorslaggevende successen bij de bookmaker uitbleef. Hij had het gevoel dat Keith Talent in de wieg was gelegd voor iets wat een klein beetje bijzonder was. Eerlijkheidshalve moet hier worden opgemerkt dat hij niet aan moord dacht, nog niet, behalve misschien in een schimmig, potentieel bestaan dat aan alle denken en doen voorafgaat... Je karakter bepaalt je lot. Keith had vaak te horen gekregen, van diverse rechters, vriendinnen en reclasseringsambtenaren, dat hij een ‘slecht karakter’ had, en hij had dat altijd grif toegegeven. Maar wilde dat ook zeggen dat hem een slecht lot beschoren was...? Vroeg wakker, terwijl Kath zich log van het bed losmaakte om voor de kleine Kim te zorgen, of vastzittend in een van de verkeersopstoppen die zijn dag gewoonlijk aan banden legden, streefde Keith in gedachten een ander droombeeld na, een beeld van rijkdom, roem en een soort flonkerende superlegitimiteit – de verchroomde spaken van een mogelijke toekomst in de hoogste regionen van de dartssport.

Keith was zijn leven lang een vrijetijdspartner of -pijltjesgooier geweest, al sinds het eenvoudige dartsbord op de keukendeur, maar de laatste tijd was hij serieus geworden. Hij had natuurlijk altijd voor zijn pub gespeeld en de sport op de voet gevolgd; je hoorde de engeltjes bijna zingen wanneer Keith, op die speciale avonden (drie of vier keer in de week), de sigaretten klaarlegde op de leuning van de bank en zich opmaakte om naar een dartswedstrijd op de televisie te gaan kijken. Maar nu had hij zijn zinnen gezet op de andere kant van het scherm. Tot zijn eigen zorgvuldig verborgen gehouden verbazing was Keith doorgedrongen tot de Laatste Zestien van de Sparrow Masters, een jaarlijks interpub-toernooi waarvoor hij zich een paar maanden geleden

nonchalant had ingeschreven, op advies van diverse vrienden en bewonderaars. Aan het eind van die weg schitterde de mogelijkheid van een televisiefinale, een cheque van £ 5000, en een wedstrijd, ook op tv, tegen zijn held en dartvoorbeeld, de nummer één van de wereld, Kim Twemlow. Daarna, wel, daarna kwam er alleen nog maar televisie.

En televisie stond voor alles wat hij niet had en werd gevuld door mensen die hij niet kende en nooit zou kunnen zijn. Televisie was de enorme winkelruit, zwak elektrisch geladen, waartegen Keith zijn neus platdrukte. En nu zag hij tussen de wriemelende stipjes en de onmogelijke prijzen een deuropening, of een pijl, of een wenkende hand (met een dart erin), en alles zei – Darts. Professioneel Darts. Internationaal Darts. Hij is daar beneden in zijn garage al urenlang aan het oefenen; zijn ogen prikken nog steeds van de onuitsprekelijke, hartverscheurende schoonheid van een gloednieuw dartsbord, eerder die dag gestolen.

Schitterend anachronisme. Voor de gebruiken en opvattingen van de moderne crimineel haalde Keith zijn neus op. Hij had geen tijd voor het fitnesscentrum, het sjieke restaurant, de lijvige bestseller, de vakantie in het buitenland. Hij had nooit lichaams oefeningen gedaan (afgezien van inbreken, wegrennen en in elkaar geslagen worden); hij had nog nooit bewust een glas wijn gedronken (of alleen wanneer het hem allemaal niets meer kon schelen); hij had nog nooit een boek gelezen (met uitzondering van *Zo speel je Darts*); en hij was nog nooit buiten Londen geweest. Ja, toch, één keer. Toen hij naar Amerika ging...

Hij reisde erheen met een vriend, ook een jeugdige oplichter, ook een dartsplayer, ook een Keith: Keith Double. Het vliegtuig was te vol geboekt en de twee Keiths zaten twintig rijen van elkaar. Ze stilden hun doodsangst door in moordend tempo te drinken – daartoe in staat gesteld door stewardess en tas met belastingvrije inkopen – en door zo'n beetje om de tien seconden te roepen: 'Proost, Keith!' We kunnen ons het plezier voorstellen van hun medepassagiers, die gedurende de zeven uur durende vlucht meer dan duizend van deze kreten konden registreren. Na de landing in New York werd Keith Talent in het staatsziekenhuis in Long Island City opgenomen. Drie dagen later, toen hij voor het eerst naar het trappenhuis wankelde om sigaretten te gaan halen, kwam hij Keith Double tegen. 'Proost, Keith!' De verplichte ziektekostenverzekering bleek alcoholvergiftiging te dekken, dus iedereen was tevreden, en werd nog tevredener toen de twee Keiths op tijd hersteld waren om hun retourvlucht te kunnen maken. Keith Double zat tegenwoordig in de reclame, en was vaak in Amerika terug geweest. Keith niet; Keith lichtte nog altijd mensen op in de straten van Londen.

En de wereld, en de geschiedenis, konden niet zodanig worden gere-

organiseerd dat hij er wijs uit kon worden. Op enige afstand van het strand in Plymouth, Massachusetts, lag vroeger een grote kei, naar wordt beweerd het eerste stuk Amerika dat door de voeten van de Pilgrim Fathers werd betreden. Toen dit oervoorbeeld van Amerikaans onroerend goed in de achttiende eeuw werd teruggevonden, moest het in de richting van de kust worden verplaatst om te voldoen aan de verwachtingen over hoe de geschiedenis zich hoort te voltrekken. Om het Keith naar de zin te maken, om iets met Keith te bereiken, zou je de hele planeet moeten aanpassen – geweldige landschapsverschuivingen, een kolossale herordening in zijn achterhoofd. En dan zou hij zijn sensatiekrantekop vol rimpels moeten trekken.

Keith zag er niet uit als een moordenaar. Hij zag eruit als de hond van een moordenaar. (Niet vervelend bedoeld tegenover Keiths hond Clive, die geruime tijd vóór het delict had aangemonsterd, en waar Keith trouwens totaal niet op leek.) Keith zag eruit als de hond van een moordenaar, gretige kompaan van bekkesnijder of lijkenrover of graf-schenner. Zijn ogen straalden een vreemde gloed uit – het deed je heel even denken aan gezondheid, verborgen of slapend of anderszins mysterieus afwezig. De ogen, hoewel vaak bloeddorlopen, leken dwars door je heen te kijken. In werkelijkheid kaatsten ze alle licht terug. En het was volstrekt niet aangenaam of stimulerend, deze eenrichtingsglans. Zijn ogen waren televisie. Het gezicht zelf was leeuwachtig, opgezwollen van allerlei honger, en zo droog als zacht bont. Keiths grootste trots, zijn haar, was weelderig en vol; maar het zag er altijd uit alsof het pas gewassen was, onvoldoende uitgespoeld, en daarna, nog glibberig van de goedkope shampoo, geföhnd in een overvolle pub – in de opstijgende dranklucht, de grauwmakende sigaretterook. Die ogen, en hun steedse strengheid... Als de troosteloze vrolijkheid van een noodlijdend kinderziekenhuis (Welkom op de Broer Konijnzaal), of als de roomwitte Rolls-Royce van een misdadiger, tijdens het vallen van de avond geparkeerd tussen een metrostation en een bloemenkraam, zo straalden de ogen van Keith Talent, haarfijn scherpgesteld op geld. En op moord? Die ogen – zat er genoeg bloed in voor *moord*? Nu niet, nog niet. Hij bezat het talent, hier of daar, maar hij had het slachtoffer nodig om het tot gelding te brengen. Hij zou de vrouw algauw vinden.

Of zij zou hem vinden.

Chick Purchase. Chick. Het past volstrekt niet bij zo'n gevierde woesteling en seksmaniak. Een verkleinvorm van Charles. In Amerika is het Chuck. In Engeland kennelijk *Chick*. Wat een naam. Wat een land... Natuurlijk, ik schrijf deze woorden in de angstige stilte die volgt op de voltooiing van mijn eerste hoofdstuk. Ik durf het nog niet door te lezen. Ik vraag me af of ik ooit de moed zal vinden.

Om redenen die nog niet helemaal duidelijk zijn, schijn ik een joviale en hooghartige toon te hebben aangeslagen. Het lijkt ouderwets, immoreel: zoals Keith. Maar bedenk wel: Keith is modern, modern, modern. Hoe dan ook, ik verwacht dat ik hier beter in word. En binnenkort moet ik het slachtoffer ontmoeten.

Het zou aardig zijn om uit te weiden over de voldoening die het schenkt om na al die jaren daadwerkelijk aan een roman te beginnen. Maar laat ik me niets verbeelden. Dit gebeurt echt.

Hoe weet ik bijvoorbeeld dat Keith als oplichter werkt? Omdat hij mij probeerde op te lichten, onderweg van Heathrow naar Londen. Ik had ongeveer een halfuur onder het bord TAXI gestaan toen de koningsblauwe Cavalier zijn tweede rondje reed en op de standplaats stopte. Hij klom eruit.

'Taxi, heer?' zei hij, en hij pakte mijn reistas, zakelijk, vakmatig routineus.

'Dat is geen taxi.'

Toen zei hij: 'Geen probleem. Je krijgt hier geen taxi, maat. Kan je op je buik schrijven.'

Ik informeerde naar de prijs en hij noemde die: een bizar bedrag.

'Limousine, niewaar,' verklaarde hij.

'Dat is ook geen limousine. Het is een gewone auto.'

'We gaan uit van het bedrag op de meter, oké?' zei hij; maar ik klom al achterin en lag in een diepe slaap voor we wegreden.

Na een poosje werd ik wakker. We naderden Slough, en op de meter stond £ 54,50.

'Slough!'

Zijn vlammeende ogen hielden me scherp in de gaten in de achteruitkijkspiegel. 'Hoho, wacht even,' begon ik. Het eigenaardige van mijn ziekte of aandoening is, dat ik nog nooit zo moedig ben geweest. Het

geeft me kracht – ik voel het. Zoals je het juiste woord zoekt en vindt, zo vind ik mijn krachten. ‘Hoor eens even. Ik ken hier de weg. Ik ben niet in dit land om Harrods te zien, en Buckingham Palace, en Stratford-on-Avon. Ik zeg niet twenty quids en Trafalddzjar Square en Barnét. Slough? Doe me een lol. Als dit een ontvoering of een moord is, dan kunnen we erover praten. Zo niet, breng me dan naar Londen voor het bedrag dat we hebben afgesproken.’

Hij reed bedaard naar de kant van de weg en stopte. O Jezus, dacht ik: dit is een moord. Hij draaide zich om en toonde een argeloze grijns.

‘Het zit zo,’ zei hij, ‘het zit dus namelijk zo. Ik zag dat je sliep. Ik dacht: “Hij slaapt. Zo te zien kan-ie wel een tukkie gebruiken. Duidelijke zaak. Dan wip ik even bij moeders langs.” Let daar maar niet op,’ zei hij, en hij draaide zijn hoofd met een woeste ruk naar de meter, een merkwaardig geconstrueerd, misschien wel zelfgemaakt apparaat dat nu £ 63,80 aangaf. ‘Vin je niet erg hè, maat?’ Hij wees naar een rij halfvrijstaande, grindstenen huizen – we waren, zag ik nu, in een soort slaapwijk, met veel groen en zonder winkels. ‘Ze is dus namelijk ziek. Ben binnen vijf minuten terug. Oké?’

‘Wat is dat?’ vroeg ik. Ik doelde op de geluiden die uit de autostereo kwamen: doffe dreunen, gevolgd door luidkeels omgeroepen getallen, tegen een woeste achtergrond van schimpscheuten en kreten.

‘Darts,’ zei hij, en zette het af. ‘Ik had je wel binnen willen vragen, maar ja – m’n ouwe moeder. Hier. Lees dit maar.’

Daar zat ik dan, achter in de Cavalier, terwijl mijn chauffeur bij zijn moeder op bezoek ging. In werkelijkheid deed hij heel wat anders: hij bereed (zoals hij me later trots zou toevertrouwen) de schaars geklede Analiese Furnish in alle hoeken van de woonkamer, terwijl haar huidige beschermer, die ’s nachts werkte, in de kamer erboven zijn legendarisch vaste slaap sliep.

Ik hield een vier bladzijden tellende brochure in mijn handen, mij opgedrongen door de moordenaar (al was hij dat natuurlijk nog niet. Hij had nog een eind te gaan). Op de achterkant stond een kleurenfoto van de koningin met een grove opdruk van een parfumsflesje: ‘“Brutaal” – van Ambrosio.’ Op de voorkant stond een zwart-witfoto van mijn chauffeur, onbetrouwbaar glimlachend. ‘KEITH TALENT,’ stond er:

*Chauffeurs- en koeriersdiensten

*Eigen limousine

*Casinoadvieszen

*Luxeartikelen en Exclusieve aankopen

*Dartlessen

*Agent voor Londen van Ambrosio, Milaan, Parfums en Bont

Er volgde nog wat informatie over de parfums, 'Brutaal', 'Schandaal', en minder belangrijke producten als Fata Morgana, Masker, Dubbel en Angel, en daaronder, tussen dubbele aanhalingstekens, en gevolgd door adres en telefoonnummer: Voor Parfum en Lodderein Moet U Bij Keith Talent Zijn. De twee middenpagina's van de folder waren onbedrukt. Ik vouwde hem op en stak hem in mijn binnenzak, zonder erbij na te denken; maar die folder is sindsdien van onschatbare waarde gebleken.

Met gebogen tred en twee terloopse correcties van zijn broekriem kwam Keith aanlopen over het tuinpad.

De blatende meter gaf £ 143,10 aan toen de auto stopte en ik opnieuw wakker werd. Langzaam klauterde ik uit de mufgeslapen caravanlucht, als uit een tweede vliegtuig, en strekte de leden voor het huis – en het huis was groot en indrukwekkend, als een oud stationsgebouw.

'Amerika? Prachtig land,' zei Keith. 'New York? Prachtige stad. Madison Square. Park Central. Prachtige stad.' Hij aarzelde een ogenblik toen hij mijn tas uit de kofferbak haalde, alsof hij schrok. 't Is een kerk...' zei hij verwonderd.

'Het is vroeger een pastorie of een domineeswoning geweest, of zo iets.' Ik wees naar een steen met inscriptie, hoog in het metselwerk. Anno Domini. 1876.

'1876!' zei hij. 'Dus dit was allemaal van een of andere dominee.'

Het stond op zijn gezicht te lezen dat Keith nu zijn gedachten liet gaan over de tragische daling van de vraag naar dominees. Ja, de mensen wilden nog steeds leuke dingen, de zaken waarvoor dominees van allerlei slag de bemiddelaars waren. Maar ze wilden geen *dominees* meer.

Met groot vertoon van hoffelijkheid droeg Keith mijn tas door het hek van de voortuin en bleef daar een tijdje staan terwijl ik bij de dame van de benedenverdieping mijn sleutels haalde. Nu komt de lichtsnelheid niet vaak voor in het leven van alledag: alleen wanneer de bliksem inslaat. We zijn beter vertrouwd met de geluidssnelheid: die man in de verte met een hamer. Hoe dan ook, een Mach-2-gebeurtenis komt plotseling, en voor zo'n gebeurtenis was het dat Keith en ik plotseling in elkaar doken: de opeengestapelde frequenties van drie straaljagers die rakelings over de daken scheerden. 'Jezus,' zei Keith. En ik zei het ook. 'Waar is dát nou goed voor?' vroeg ik. Keith haalde zijn schouders op, gelijkmoedig, lichtelijk laatdunkend. 'In een sluier gehuld, niewaar. Allemaal in nevelen gehuld dus namelijk.'

We gingen naar binnen door een tweede voordeur en beklommen een brede trap. Ik denk dat we beiden ongeveer even diep onder de indruk

waren van het weelderige en barokke karakter van het appartement. Een prachtig huis, dat moet ik toegeven. Na een paar weken hier zou zelfs de grote Presley heimwee hebben gekregen naar de elegantie en eenvoud van Graceland. Keith liet zijn glanzende blik door het huis dwalen; hij bekeek alles met het wrede maar professionele oog van een plunderaar. Voor de tweede keer die ochtend overwoog ik nonchalant de mogelijkheid dat ik op het punt stond vermoord te worden. Keith zou tien minuten later vertrokken zijn, mijn reistas over zijn schouder, uitpuilend van de siervoorwerpen. In plaats daarvan vroeg hij wie de eigenaar van het huis was en wat hij deed.

Ik vertelde het hem. Keith keek sceptisch. Hier klopte iets niet. 'Vooral voor het theater en de televisie,' zei ik. Nu was alles duidelijk. 'Tv?' zei hij kalm. Om de een of andere reden voegde ik eraan toe: 'Ik werk ook voor de tv.'

Keith knikte, terdege geïnformeerd. Ook enigszins ingetogen; en ik moet zeggen dat het me iets deed, die ingetogen blik. Natuurlijk (dacht hij), die tv-mensen kennen elkaar allemaal en vliegen heen en weer tussen de wereldsteden en lenen elkaars flats. Nogal wiedes. Ja, achter alle oppervlakteactiviteit van Keiths ogen vormde zich het beeld van een hemelse elite die kriskras door de troposfeer vloog, als satelliet-tv – in den hogen, boven alles verheven.

'Ik kom dus namelijk zelf ook op tv. Hopelijk. Over een maand of twee. Darts.'

'Darts?'

'Darts.'

En toen begon het. Hij bleef drieënhalve uur. Wat zijn mensen toch wonderlijke wezens. Ze vertellen je alles als je ze de tijd gunt. En ik ben altijd een goed luisteraar geweest. Ik ben altijd een getalenteerd luisteraar geweest. Ik wil het werkelijk horen – ik weet niet waarom. Natuurlijk was ik in dat stadium volstrekt onbevooroordeeld; ik had geen idee wat er gebeurde, wat zich voor mij ontrolde. Binnen een kwartier vertelde hij me, tot in de schokkende bijzonderheden, over Analiese – en over Iqbala, en Trish, en Debbie. Hij maakte kort, maar zonder gêne, gewag van vrouw en dochttertje. En dan al die verhalen over geweldsmisdrijven en Chick Purchase. En over New York. Toegegeven, ik schonk hem het nodige in: bier, of lager, overvloedig opgestapeld, als bommen op rekken, in Mark Aspreys koelkast. Uiteindelijk rekende hij £ 25 voor de rit (speciaal tv-tarief, misschien) en gaf me een ballpoint in de vorm van een dart, waarmee ik nu deze woorden schrijf. Hij zei dat ik hem tussen de middag en 's avonds altijd kon vinden in het Zwarte Kruis, een pub aan de Portobello Road.

Ik zou hem daar vinden, zeker. En de vrouw zou hem ook vinden.

Toen Keith weg was, ging ik meteen onder zeil. Niet dat ik iets te kiezen had. Tweeëntwintig uur later deed ik mijn ogen weer open en werd begroet door een onwelkom, angstaanjagend schouwspel. Mijzelf, in de plafondspiegel. Er hangt ook een spiegel aan het hoofdeinde, en aan de tegenoverliggende muur. Het is een spiegelkamer, een hel van spiegels... Ik zag – ik zag er niet goed uit. Het leek of ik smeekte, of ik mezelf om iets smeekte. Dr. Slizard zegt dat ik hier nog ongeveer drie maanden doorheen moet, en dan wordt alles anders.

Ik ben sindsdien een paar keer op straat geweest; ja, ik heb een aantal bibberige uitstapjes gemaakt. Het eerste wat ik op straat zag (ik trapte er bijna in) maakte een typisch Engelse indruk op me: een doorweekt witbrood, als de hersens van een dier dat nog veel stommer is dan het stomste schaap. Maar tot nu toe is het allemaal niet zo erg als sommige mensen graag beweren. Het is in ieder geval begrijpelijk, min of meer. Ik ben hier nu tien jaar weg, en wat is er gebeurd? Tien jaren van Betrekkelijke Achteruitgang.

Als Londen een pub is en je wilt het hele verhaal horen, waar ga je dan heen? Naar een Londense pub. En dat ene ogenblik in het Zwarte Kruis zette het hele verhaal in gang. Met Keith is alles in kannen en kruiken. Met Keith zit het wel snor. En nu probeer ik banden aan te knopen met de derde deelnemer, de tegenspeler, de schlemiel, Guy Clinch, die tot mijn grote schrik een alleraardigst mens lijkt te zijn. Ik merk dat het me geen enkele moeite kost om bij anderen in de gunst te komen. Maar er zou helemaal niets op gang zijn gekomen zonder de vrouw. Zonder de vrouw had ik het wel kunnen schudden. Nicola Six was het mirakel, het geschenk uit de hemel. Ze is precies wat ik nodig heb. En nu gaat ze de zaken in eigen hand nemen.

De Engelsen praten, godbetert, over het weer. Maar dat doen alle andere aardbewoners ook, tegenwoordig. Op het ogenblik is het weer superatmosferisch en dus, in zekere zin, supermeteorologisch (kun je het eigenlijk nog *weer* noemen?). Het blijft de rest van de zomer zo, zeggen ze. Ik vind het prima, met één voorbehoud. Het weer heeft het verkeerde jaar uitgekozen: het jaar van het vreemde gedrag. Ik kijk ernaar. Het weer, als we het zo nog kunnen noemen, is vaak heel mooi, maar het brengt me aan de rand van de hysterie, zoals alles tegenwoordig.